Merungkaikan Manfaat Bersama Menerusi Rangkuman Kewangan untuk Semua

Usaha menggalakkan rangkuman kewangan, supaya semua lapisan masyarakat mempunyai akses kepada perkhidmatan kewangan formal yang sesuai dan berpatutan, merupakan tumpuan utama dan mandat khusus Bank dalam menyumbang ke arah pertumbuhan yang saksama dan mampan. Perkhidmatan kewangan asas menyediakan peluang untuk rakyat Malaysia, termasuk golongan masyarakat berpendapatan rendah, untuk menyimpan dan melabur dengan selamat, meminjam untuk aktiviti produktif dan melindungi diri daripada kejutan yang tidak dijangka. Bagi mencapai mandat rangkuman kewangan, Bank memperkenalkan Rangka Kerja Rangkuman Kewangan pada tahun 2011, iaitu pelan komprehensif yang menggariskan strategi untuk sistem rangkuman kewangan sepanjang dekad seterusnya. Selepas itu, Indeks Rangkuman Kewangan dibentuk untuk mengukur kemajuan dan kesan dasar rangkuman kewangan Bank. Rencana ini melaporkan kemajuan rangkuman kewangan di Malaysia sejak tahun 2011 apabila Kaji Selidik Rangkuman Kewangan dari Segi Permintaan yang pertama dijalankan.

Gambar Rajah 1

Rangka Kerja Rangkuman Kewangan

Sumber: Bank Negara Malaysia

Pencapaian Penting dalam Rangkuman Kewangan

Skor Indeks Rangkuman Kewangan untuk penduduk di Malaysia meningkat dengan ketara kepada 0.90 pada tahun 2015 daripada 0.77 pada tahun 2011 (1.00 mencerminkan rangkuman penuh). Peningkatan ini didorong terutamanya oleh pertambahan akses kepada pusat akses kewangan di seluruh negara, penggunaan produk dengan lebih bertanggungjawab dan tahap kepuasan yang lebih tinggi dalam kalangan pengguna perkhidmatan kewangan. Sementara itu, masih terdapat jurang dalam penggunaan produk dan perkhidmatan kewangan, terutamanya dalam kalangan isi rumah berpendapatan rendah.

Perbankan Ejen sebagai Pemangkin Rangkuman

Perbankan ejen membolehkan pengguna mendapatkan perkhidmatan perbankan daripada institusi kewangan berlesen menerusi ejen pihak ketiga seperti kedai runcit dan pejabat pos. Pertama kali diperkenalkan pada tahun 2012, rangka kerja pengawalseliaan perbankan ejen dipertingkat lagi pada bulan April 2015 untuk membenarkan ejen membantu dalam proses pembukaan akaun simpanan[1] bagi pihak institusi kewangan menerusi sistem masa nyata dalam talian dan penentusahan identiti biometrik.

Pada akhir tahun 2015, sebanyak 6,902 ejen bank telah dilantik di seluruh negara, dengan lebih daripada 13,600 akaun baharu dibuka dan 63 juta transaksi berjumlah RM5.7 bilion diuruskan oleh ejen bank. Kebanyakan transaksi ini melibatkan pembayaran bil (59.2%; RM3.4 bilion) dan deposit tunai (28.1%; RM1.6 bilion).

Rajah 1

Jumlah Ejen Bank Meningkat

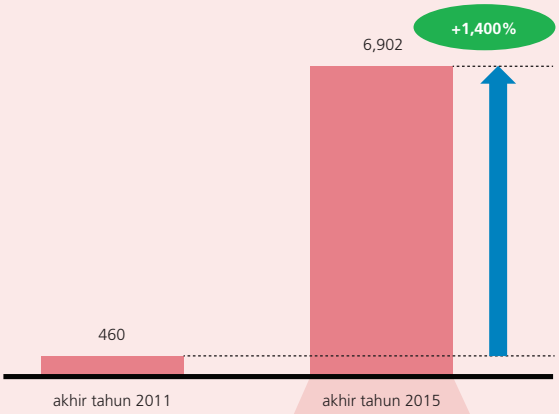

Disokong Terutamanya oleh Ejen Runcit

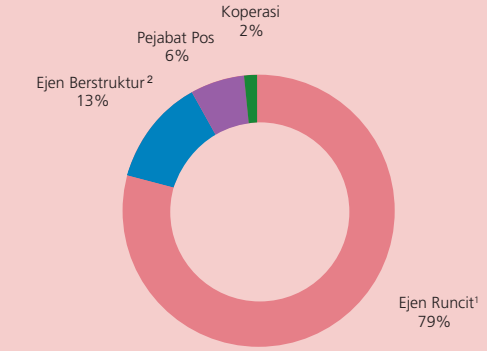

[1] Contoh seperti kedai runcit, kedai telekomunikasi
[2] Contoh seperti stesen minyak, persatuan petani, pusat transformasi luar bandar mini

Sumber: Bank Negara Malaysia

[1] Tambahan kepada perkhidmatan yang dibenarkan di bawah Garis Panduan Perbankan Ejen (2012) iaitu menerima deposit, memudahkan pengeluaran, pemindahan dana, pembayaran bil dan pembayaran balik pembiayaan.

(i) Tahap Boleh Akses yang Mudah

Tahap boleh akses yang mudah, yang mengukur ketersediaan pusat akses kewangan pada peringkat daerah dan mukim, telah mencatat peningkatan ketara. Kesemua 144 daerah dan 97% (2011: 46%) daripada 886 mukim yang mempunyai penduduk sekurang-kurangnya 2,000 orang kini mempunyai akses kepada perkhidmatan kewangan asas. Peningkatan pusat akses kewangan di seluruh negara menyediakan akses yang mudah kepada perkhidmatan kewangan yang selamat, diyakini dan berpatutan kepada 99% (2011: 82%) rakyat Malaysia.

Pencapaian ini sebahagian besarnya disebabkan oleh kewujudan ejen bank, yang memberikan kesan penting dalam usaha meningkatkan akses kepada perkhidmatan kewangan, khususnya di kawasan luar bandar. Berikutan operasi ejen bank, jumlah transaksi kewangan yang dijalankan meningkat daripada tiga juta transaksi pada akhir tahun 2012 kepada 63 juta pada akhir tahun 2015 (bernilai RM5.7 bilion).

Satu lagi perkembangan penting yang semakin ketara sejak tahun 2011 ialah peningkatan perbankan Internet dan perbankan mudah alih. Pada akhir tahun 2015, jumlah pelanggan perbankan Internet meningkat kepada 19.8 juta (2011: 11.9 juta) mewakili 63.7% daripada jumlah penduduk, manakala jumlah pelanggan perbankan mudah alih meningkat kepada 7.3 juta (2011: 1.6 juta) mewakili 23.5% daripada jumlah penduduk. Saluran digital ini telah memberikan kesan penting dalam meningkatkan akses kepada perkhidmatan perbankan, dengan memberikan lebih kemudahan dan fleksibiliti kepada pengguna untuk memantau kewangan peribadi mereka.

Indeks Rangkuman Kewangan

Indeks Rangkuman Kewangan mengukur paras rangkuman kewangan di Malaysia dan keberkesanannya untuk mencapai empat matlamat yang dihasratkan daripada rangkuman kewangan: (i) tahap boleh akses yang mudah; (ii) kadar penerimaan yang tinggi; (iii) penggunaan yang bertanggungjawab; dan (iv) tahap perkhidmatan kewangan yang sangat memuaskan.

Indeks Rangkuman Kewangan dibentuk daripada data dari segi penawaran daripada institusi kewangan dan data dari segi permintaan yang dikumpul menerusi Kaji Selidik Rangkuman Kewangan dari Segi Permintaan, yang dibuat secara berkala oleh Bank.

Pusat Akses Kewangan di Malaysia

Pusat akses kewangan untuk setiap 10,000 orang dewasa
- 4.5 cawangan dan ejen bank
- 5.1 Mesin Juruwang Automatik (ATM)
- 2.3 Mesin Deposit Tunai (CDM)

(ii) Kadar Penerimaan Produk dan Perkhidmatan Kewangan

Kadar penerimaan, yang merupakan penggunaan produk kewangan khusus dalam kalangan penduduk, iaitu akaun deposit, akaun pembiayaan dan polisi insurans, mencatat sedikit penurunan. Meskipun peratusan pelanggan dewasa yang mempunyai akaun deposit kekal tinggi pada 91%, peratus pelanggan dewasa yang mempunyai akaun pembiayaan (termasuk kad kredit) menurun daripada 36% kepada 25%. Penurunan ini sebahagiannya disebabkan oleh tumpuan yang lebih terhadap pengurusan hutang yang lebih baik dan kemampuan membayar balik hutang berikutan pengenalan langkah seperti cukai perkhidmatan kad kredit, Garis Panduan Kad Kredit dan Garis Panduan Mengenai Pembiayaan yang Bertanggungjawab. Peratusan pengguna dewasa yang dikaji selidik menunjukkan bahawa jumlah pembeli polisi insurans hayat atau takaful menjadi sederhana daripada 18% kepada 16%. Maklumat ini menunjukkan bahawa meskipun rangkuman kewangan telah meningkat dengan ketara sejak tahun 2011, namun demikian beberapa jurang masih wujud, khususnya dalam kalangan golongan berpendapatan rendah dan yang kurang berkemampuan.

Mengambil kira jurang dan peluang yang wujud, Bank telah melaksanakan pelbagai inisiatif untuk menggalakkan pembangunan produk dan perkhidmatan yang menyasarkan golongan ini. Antaranya termasuk menggalakkan institusi kewangan untuk menawarkan produk simpanan

Gambar Rajah 2

Penyelesaian Pembiayaan Mikro Sasaran

Inisiatif Pembiayaan Mikro	Tujuan
Inisiatif oleh Institusi Kewangan:	
Skim Pembiayaan Mikro	Meningkatkan akses kepada pembiayaan untuk perusahaan mikro
Rangka Kerja Pembiayaan Mikro yang Fleksibel	Membantu perusahaan mikro yang mempunyai aliran pendapatan tidak menentu atau bermusim
Dilengkapi oleh skim yang ditawarkan oleh Institusi Pembiayaan Mikro:	
Amanah Ikhtiar Malaysia (AIM) [1]	Menyediakan pembiayaan mikro terutamanya kepada kaum wanita untuk aktiviti menjana pendapatan
Tabung Ekonomi Kumpulan Usaha Niaga (TEKUN) [2]	Menyediakan kemudahan pembiayaan kepada usahawan untuk memulakan perniagaan dan seterusnya mengembangkan perniagaan mereka

[1] AIM ditubuhkan pada tahun 1987 dengan matlamat untuk membantu golongan miskin tegar keluar dari kancah kemiskinan. Ini dilaksanakan melalui penyediaan pembiayaan mikro menerusi lebih daripada 130 cawangan di seluruh negara.
[2] TEKUN Nasional ditubuhkan pada tahun 1998. Sejak itu, penjenamaan semula telah dibuat pada tahun 2008. TEKUN telah memainkan peranan bukan sahaja sebagai penyedia kewangan tetapi turut memberikan perkhidmatan pembangunan dan sokongan kepada usahawan. Setakat ini, TEKUN mempunyai lebih daripada 190 cawangan.

Sumber: Bank Negara Malaysia, Amanah Ikhtiar Malaysia & Tabung Ekonomi Kumpulan Usaha Niaga

Gambar Rajah 3

Skim Pembiayaan Mikro

1. Ciri-ciri

- **Mudah** – tiada cagaran, dokumentasi minimum, prosedur mudah
- **Cepat** – masa pusingan kira-kira 10 hari
- **Mudah** – boleh diakses menerusi lebih daripada 2,000 pusat akses
- **Jumlah pembiayaan** – sehingga RM50,000 untuk tujuan perniagaan

2. Dana Perusahaan Mikro (MEF)

- Dana pusingan sebanyak RM200 juta
- Kadar pendanaan konsesi kepada Institusi Kewangan Peserta untuk pemberian pinjaman seterusnya kepada perusahaan mikro yang berdaya maju

3. Institusi Kewangan Peserta

BSN, AGRO BANK, ALLIANCE BANK, BANKRAKYAT, UOB, Maybank, Bank Muamalat, PUBLIC BANK, CIMB ISLAMIC, AmBank

4. Pencapaian

- Sejak dimulakan pada tahun 2006 sehingga akhir tahun 2015, pembiayaan yang diluluskan berjumlah RM3.1 bilion kepada lebih daripada 185,000 akaun
- Pembiayaan terkumpul pada akhir tahun 2015 berjumlah RM912.5 juta (pertumbuhan tahunan sebanyak 5.7%) kepada lebih daripada 66,000 akaun

Sumber: Bank Negara Malaysia

mikro dengan komitmen simpanan berkala yang rendah bagi menggalakkan dan memudahkan simpanan berkala dalam kalangan penduduk berpendapatan rendah dan menyokong penyediaan penyelesaian pembiayaan mikro khusus untuk perusahaan mikro serta perusahaan kecil dan sederhana (PKS). Syarikat insurans dan pengendali takaful pula menawarkan produk insurans mikro/takaful mikro yang mampu dibayar untuk memberikan perlindungan kewangan kepada pengguna daripada kejadian buruk yang tidak dijangka.

Penyediaan perkhidmatan kewangan juga disokong oleh ekosistem pembiayaan komprehensif yang terdiri daripada: (i) infrastruktur kewangan yang sesuai; (ii) skim pembiayaan dan jaminan; (iii) saluran untuk mendapatkan maklumat dan penyelesaian; (iv) penyelesaian hutang dan pengaturan pengurusan; dan (v) program jangkauan dan kesedaran. Pengaturan ini penting untuk meningkatkan keyakinan dan mengurangkan kebimbangan dalam penggunaan perkhidmatan kewangan, selain menyokong individu dan perniagaan untuk memahami bagaimana sistem kewangan boleh membantu mereka menguruskan risiko untuk meningkatkan kesejahteraan kewangan mereka.

Gambar Rajah 4

Ekosistem Pembiayaan PKS

Pembiayaan PKS di Malaysia

- Kadar kelulusan pembiayaan PKS melebihi 80%.
- 96% atau RM274.5 bilion adalah daripada institusi kewangan.
- Meningkat sebanyak14% sepanjang tiga tahun yang lalu.
- Bahagian pembiayaan bagi syarikat bersaiz kecil (41%), perusahaan mikro (31%) dan PKS bersaiz sederhana (28%).
- 44% daripada kelulusan diberi kepada pelanggan baharu*.

Sumber: Bank Negara Malaysia dan *Kaji Selidik Suku Ketiga Tahun 2015 SME Corporation Malaysia

Institusi kewangan pembangunan (IKP) juga memainkan peranan penting dalam menyumbang kepada penggunaan perkhidmatan kewangan yang lebih tinggi berdasarkan peranan khusus mereka dalam memenuhi objektif sosioekonomi. Ini termasuk menyokong pembangunan PKS, sektor pertanian dan koperasi menerusi penyediaan perkhidmatan kewangan yang inklusif. Bank mengawasi enam IKP yang ditetapkan di bawah Akta Institusi Kewangan Pembangunan 2002 yang bertujuan meningkatkan keupayaan mereka untuk memainkan peranan dengan berkesan dan secara berterusan.

(iii) Penggunaan yang Bertanggungjawab

Penggunaan yang bertanggungjawab, yang mengukur sama ada produk kewangan digunakan sewajarnya, kekal tinggi. Peratusan pelanggan perbankan yang mempunyai akaun deposit aktif, yang menunjukkan mereka membuat simpanan secara berkala, telah meningkat kepada 92% daripada 87% pada tahun 2011. Peratusan pelanggan perbankan dengan akaun pembiayaan berbayar pula meningkat kepada 98% daripada 97% pada tempoh yang sama.

Gambar Rajah 5

Inisiatif Rangkuman Kewangan

Dimensi	Inisiatif (2011-2015)	Melangkah ke Hadapan

1 Tahap Boleh Akses yang Mudah

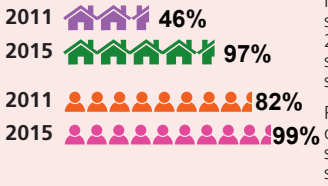

Mukim yang mempunyai sekurang-kurangnya 2,000 penduduk dengan sekurang-kurangnya satu pusat akses

Penduduk yang tinggal di mukim dengan sekurang-kurangnya satu pusat akses

Perbankan Ejen

Perbankan mudah alih & Internet

Dasar pembukaan cawangan

- Meningkatkan bilangan pusat akses di kawasan yang kurang mendapat akses kepada perkhidmatan kewangan
- Menggalakkan pembukaan akaun menerusi perbankan ejen

2 Kadar Penerimaan

% penduduk dewasa yang mempunyai produk kewangan

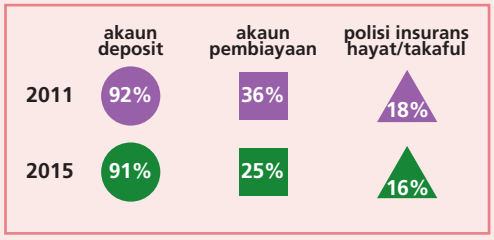

Produk Kewangan

Simpanan asas

Pembiayaan Mikro

Skim pembiayaan langsung CGC

Infrastruktur Sokongan

CREDIT BUREAU MALAYSIA

CGC

CCRIS

Pengawalan yang sewajarnya (DFIA)

- Simpanan mikro & insurans/takaful mikro untuk isi rumah berpendapatan rendah
- Produk simpanan untuk golongan muda
- Mempercepat peralihan kepada e-pembayaran
- Produk pembiayaan untuk golongan muda, wanita & orang kurang upaya
- ASEAN PKS & Kumpulan Kerja Rangkuman Kewangan
- Pembayaran daripada Kerajaan kepada individu (Government-to-person, G2P)
- Buku Panduan Pembiayaan untuk PKS
- Memantapkan rangka kerja pengawalseliaan pembiayaan mikro

3 Penggunaan yang Bertanggungjawab

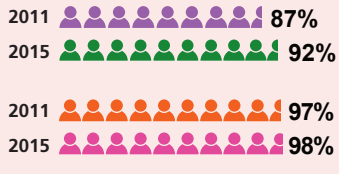

Pelanggan yang mempunyai akaun deposit aktif

Pelanggan yang mempunyai akaun pembiayaan berbayar

Peraturan

- Garis Panduan Mengenai Amalan Pembiayaan yang Bertanggungjawab
- Garis Panduan Kad Kredit

Khidmat Nasihat, Pendidikan dan Bantuan Penyelesaian

AKPK POWER!

Mempromosikan PKS

Small Debt Resolution Scheme

FMB

- Program Melatih Jurulatih mengenai Pembiayaan PKS
- Program celik kewangan untuk peserta 1AZAM[i] dan segmen sasaran (isi rumah berpendapatan rendah, orang kurang upaya, murid sekolah)
- Meningkatkan mekanisme penstrukturan semula & penjadualan semula pembiayaan PKS

[i] 1AZAM (Akhiri Zaman Miskin) – program pembasmian kemiskinan oleh Kerajaan

4 Tahap Kepuasan

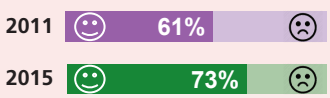

Pelanggan yang berpuas hati dengan perkhidmatan kewangan secara keseluruhan

Pengguna dan Amalan Pasaran

- Garis Panduan Mengenai Ketelusan dan Penzahiran Produk
- Garis Panduan Pengenaan Fi dan Caj ke atas Produk dan Perkhidmatan Kewangan
- ABM-PARTNER mengenai piagam pelanggan dan dokumentasi yang standard

- Menambah baik perkhidmatan khidmat nasihat oleh IKP
- Pendigitalan penyampaian produk dan perkhidmatan

Sumber: Bank Negara Malaysia

Inisiatif pendidikan kewangan telah memainkan peranan utama untuk menggalakkan penggunaan yang bertanggungjawab dengan membantu pengguna membuat keputusan kewangan yang lebih baik, seterusnya menghasilkan pengalaman positif melalui penyertaan mereka dalam sistem kewangan. Bank terus bekerjasama dengan sektor awam dan swasta untuk menganjurkan dan melaksanakan program keupayaan kewangan, manakala agensi seperti Biro Pengantaraan Kewangan, Agensi Kaunseling dan Pengurusan Kredit dan Skim Penyelesaian Pinjaman Kecil berperanan untuk memastikan pengguna kewangan boleh mendapatkan bantuan yang diperlukan untuk menguruskan kewangan mereka dengan berkesan.

(iv) Tahap Perkhidmatan Kewangan yang Memuaskan

Indeks ini menunjukkan peningkatan yang ketara dalam tahap kepuasan terhadap perkhidmatan kewangan di Malaysia. Peratusan pelanggan institusi kewangan yang berpuas hati dengan perkhidmatan kewangan meningkat secara keseluruhan, kepada 73% (2011: 61%), dengan tahap kepuasan yang lebih tinggi bagi semua segmen penduduk, termasuk isi rumah berpendapatan rendah yang turut mencatat peningkatan kepuasan kepada 67% (2011: 60%). Peningkatan ini sebahagiannya mencerminkan peningkatan amalan dan perkhidmatan institusi kewangan hasil daripada pelbagai inisiatif untuk menggalakkan pengalaman yang positif untuk semua pelanggan kewangan. Yang utama ialah standard yang telah diperkukuh dengan ketara oleh Bank untuk mengawal selia ketelusan dan penzahiran produk, dan pengenaan fi dan caj oleh bank-bank. Inisiatif utama sektor swasta seperti program PARTNER oleh industri perbankan yang memudahkan perihal dokumentasi dan menyingkatkan masa memproses pembiayaan PKS dan pinjaman perumahan turut memainkan peranan penting. Inisiatif yang sama untuk menggunakan bahasa yang mudah dalam perjanjian insurans juga telah dilaksanakan oleh industri insurans.

Gambar Rajah 6

Siapakah 8% Penduduk Dewasa yang Tidak Mempunyai Akses kepada Perkhidmatan Kewangan?

Jurang rangkuman kewangan merentas demografi, dengan kaum wanita, golongan muda dan golongan berpendapatan rendah yang paling kurang mendapat manfaat

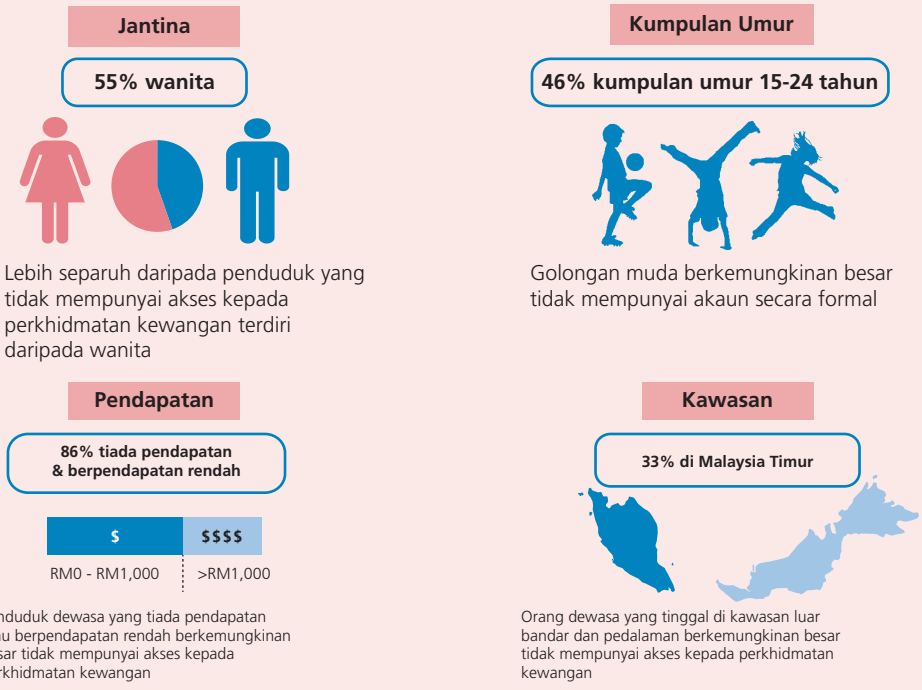

Sumber: Bank Negara Malaysia

Meningkatkan Tahap Rangkuman Kewangan

Bank terus komited untuk meluaskan tahap rangkuman kewangan. Ini akan disokong oleh tumpuan yang berterusan untuk menggalakkan pembangunan sistem penyampaian yang inovatif, produk yang responsif kepada keperluan golongan yang kurang mendapat perkhidmatan kewangan, serta pendidikan, sokongan dan perlindungan yang berkesan untuk pengguna kewangan. Berdasarkan tumpuan ini, Bank menjangkakan baki 8% yang merupakan penduduk Malaysia yang tidak mempunyai akses kepada perkhidmatan kewangan akan menurun kepada 5% menjelang tahun 2020.